V. Korn

Een aanvulling op: Nieuw-Guinea, een balans en een programma. (Nr. 1447)

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 112 (1956), no: 1, Leiden, 88-90

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

EEN AANVULLING OP: NIEUW-GUINEA, EEN BALANS EN EEN PROGRAMMA

Van het hoofd van het bureau bestuurs- en politieke zaken van de directie Nederlands-Nieuw-Guinea, Mr H. G. Verhoeff, ontving ik o.a. de volgende zeer welkome aanvulling op hetgeen ik in mijn bovengenoemde verhandeling ten beste gaf over de adviserende raden.

Op blz. 404 schrijft U o.a., dat in verband met hetgeen is bepaald in art. 73b van het handvest der V.N., in de eerste plaats is gedacht aan een Nieuw-Guinea-raad, in de tweede plaats „aan benoemde adviesraden met inheemse meerderheid” (art. 70 B.N.G.), die het belang der inheemse bevolking bespreken. Daarop laat U volgen: „De nieuwe Hollandia-adviesraad hield zijn eerste zitting eind november jl.”

Zo lezende krijgt men de indruk, dat deze nieuwe Hollandia-adviesraad zulk een adviesraad zou zijn met inheemse meerderheid als waarover handelt art. 70 B.N.G. Dit nu is juist niet het geval.

Eertijds zijn op de voet van art. 70 B.N.G. een drietal adviescolleges ingesteld ter behartiging van belangen, de inheemse bevolking rakende, resp. voor Noord-, West- en Zuid-Nieuw-Guinea (gouvernementsblad 1951 nr. 10). Deze adviesraden hebben evenwel niet voldaan. Die voor Noord- en voor West-Nieuw-Guinea zijn elk één keer bijeen geweest, die voor Zuid-Nieuw-Guinea in het geheel niet wegens transportmoeilijkheden. De redenen daarvan werden bij de behandeling van de Nieuw-Guinea-begrotingen 1953 en 1954 aan de Tweede Kamer medegedeeld.¹⁾ Gebleken is, dat het gebied van deze raden te groot was om door de inheemse leden te worden overzien, terwijl het ontbreken van een concrete taakomschrijving als een bezwaar is gevoeld. In de twee gehouden bijeenkomsten dienden zij meer als een forum, waarbij de resident in antwoord op gestelde vragen, toelichting op een uitleg van het algemeen beleid der Overheid gaf. De aangenomen resoluties bewogen zich op het terrein van het algemeen bestuursbeleid. Deze raden

¹⁾ Memorie van antwoord, zitting 1954-1955, Ond. 3512, stuk 13, blz. 8, 2e kolom, 3e alinea (zie ook: Handelingen Tweede Kamer, deel I zitting 1954-1955, blz. 512, 1e kolom onderaan en 2e kolom).

functioneren thans niet meer, al zijn ze formeel nog niet opgeheven.

Gezien deze ervaringen, acht men het juister te beginnen met raden voor een beperkt gebied en met een meer beperkte taak. In verband hiermede heeft men kort geleden enkele adviserende raden ingesteld voor gebieden, waarvan men verwacht, dat zij in de naaste toekomst in aanmerking komen om tot zelfstandige gemeenschappen te worden gevormd. In de troonrede 1955 werd hiervan mededeling gedaan. Deze adviserende raden berusten niet op enig artikel van de B.N.G., maar dragen een informeel karakter. Er is een eenvoudige basisregeling vastgesteld bij besluit van de gouverneur (gouvernementsblad 1955 nr. 41). Op de voet hiervan zijn vijf adviserende raden ingesteld (zie gouvernementsbladen 1955 nrs. 42 tot en met 46). Bij de behandeling van de Nieuw-Guinea-begroting 1955 werden hierover aan de Tweede Kamer mededelingen gedaan.²⁾ Hetgeen bij de schriftelijke en mondelinge behandeling hierover in de Tweede Kamer is te berde gebracht is te vinden onder onderwerp 3931 voorlopig verslag blz. 2, 2e kolom en blz. 3, 1e kolom; memorie van antwoord blz. 3 en in de handelingen op blz. 435, 439, 441, 444, 464, 468 en 472.

Voor zover de stedelijke centra Hollandia en Manokwari aangaat, tracht men door de instelling van deze adviserende raden tevens tegemoet te komen aan de sterke drang tot medezeggenschap, welke onder de daar aanwezige groepen indische Nederlanders leeft.³⁾

De Hollandia-adviesraad, die in november jl. voor het eerst bijeenkwam, is dus zulk een informele adviserende raad als bedoeld in gouvernementsblad 1955 nr. 41. Het is vooral deze raad, die met grote voortvarendheid tracht zijn taak te vervullen, gestimuleerd door enkele indische Nederlanders, en die er naar wil streven, dat aldaar in 1957 een gemeenteraad kan worden ingesteld. Een voornemen daartoe, zoals U op blz. 404 schrijft, bestaat niet.⁴⁾ Het is alleen een wens van de betrokken adviserende raad, doch of die in 1957 in vervulling zal kunnen gaan, staat nog te bezien. Van de andere raden hebben wij nog geen bericht van de opgedane ervaringen.

Tot zover de aanvulling van Mr Verhoeff, waaraan ik nog een

²⁾ Mem. v. antw. zitt. 1955-1956, Ond. 3931, stuk 8, blz. 3, 1e kolom onderaan en 2e kolom.

³⁾ De overige raden zijn ingesteld voor: a. het eiland Doom, b. het gezamenlijk gebied der districten Soepiori, Noord- en Zuid-Biak en Bosnik der onderafdeling Schouteneiland en c. de onderafdeling Japen (K.).

⁴⁾ Hierbij teken ik aan, dat als eerste taak aan die raden is opgedragen zich te beraden over de vorming van een zelfstandige gemeenschap op de voet van artikel 122 B.N.G. en terzake voorstellen in te dienen (K.).

enkel woord wil toevoegen. De ondoelmatigheid der adviescolleges van artikel 70 B.N.G. kwam o.a. reeds ter sprake in het verslag van de parlementaire missie,⁵⁾ in het rapport voor de Verenigde Naties over 1954 op blz. 14 en in de rede door gouverneur Dr Van Baal, uitgesproken ter gelegenheid van de opening van het opleidingsinstituut voor administratieve ambtenaren te Hollandia.⁶⁾ Als een der bezwaren tegen deze colleges in te brengen, werd aangevoeld het voorschrift, dat zij zich uitsluitend met inheemse belangen hadden bezig te houden,⁷⁾ en het was daarom dat de autoriteiten te Hollandia in de nieuwe redactie der B.N.G. artikel 70 in dit opzicht verruimd wensten te zien.⁸⁾ Evenwel, dit voorstel is door de moederlandse wetgever niet overgenomen; artikel 70 bleef in dit opzicht ongewijzigd.

Bij gewoon gouverneursbesluit is toen, los van enigerlei artikel uit de B.N.G., een basisregeling voor in te stellen adviserende raden vastgesteld (gouvernementsblad 1955 no. 41), naar mijn bescheiden mening een enigszins wonderlijke procedure, die ongetwijfeld wijde perspectieven opent voor de uitbouw van het nog zo jonge staatsrecht van Nederlands Nieuw-Guinea. Terecht heeft Mr Verhoeff dan ook de aandacht er op gevestigd, dat met de *nieuwe* Hollandia-adviesraad, waarvan ik repte, zulk een nieuw soort raad bedoeld was.

Wat mij persoonlijk het meeste interesseert, is de vraag of bij de instelling van zo'n adviserende raad voor een gedeelte van de onderafdeling Schouten-eilanden (gouvernementsblad 1955 no. 45) wel voldoende rekening is gehouden met het bestaan van de reeds uit 1947 daterende kankain karkara Biak, waarover gegevens te vinden zijn in adatrechtbundel 45 blz. 23, 369 en 492 en v..

KORN.

---

⁵⁾ Verslag blz. 17 en bijl. 10 blz. 19, doch vooral voor zuid Nieuw-Guinea bijl. 6.

⁶⁾ Het B.B. -Blad III, 1955 blz. 15.

⁷⁾ Nederlands Nieuw-Guinea 2e Jrg. no. 5 blz. 13.

⁸⁾ Nieuw Guinea 3e deel blz. 189 (Boldingh).